

Sygn. akt I UK 50/16

POSTANOWIENIE

Dnia 23 listopada 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Halina Kiriłło

w sprawie z odwołania R. C.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddziałowi w Ł.
o emeryturę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 23 listopada 2016 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 2 października 2015 r., sygn. akt III AUa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z dnia 2 października 2015 r. oddalił apelację ubezpieczonego R. C. od wyroku Sądu Okręgowego w Ł. z dnia 16 grudnia 2014 r., mocą którego oddalono jego odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w Ł. z 4 maja 2013 r., odmawiającej wnioskodawcy prawa do wcześniejszej emerytury z uwagi na nieudokumentowanie 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach.

Powyższy wyrok został zaskarżony skargą kasacyjną wnioskodawcy. Skargę oparto na podstawie naruszenia przepisów prawa materialnego: 1/ art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2016 r., poz. 887 ze zm.); 2/ § 3 i § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. 1983 Nr 8, poz. 43 ze zm.). Ponadto skargę

kasacyjną oparto na podstawie naruszenia przepisów postępowania: 1/ art. 227 i art. 233 § 1 k.p.c.; 2/ art. 385 k.p.c.; 3/ art. 386 § 1 k.p.c. Skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi *meriti* do ponownego rozpoznania oraz orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego według norm przepisanych.

Jako przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano występowanie w sprawie istotnych zagadnień prawnych, sformułowanych następująco: 1/ czy treść przepisu art. 184 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych pozwala na przyjęcie, iż wyartykułowane tam przesłanki wykonywania pracy w warunkach szczególnych mogą być wykazywane wyłącznie za pomocą dowodów z dokumentów z wyłączeniem innych źródeł dowodowych; 2/ czy treść przepisu art. 184 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych pozwala na tworzenie swoistej hierarchii ważności dowodów na okoliczność wykonywania pracy w warunkach szczególnych, dającej bezdyskusyjny prymat dowodom z treści dokumentów i obligującej organy orzekające do pomijania (ignorowania) innych dowodów zgromadzonych w sprawie; 3/ czy nazwa stanowiska pracy powierzonego pracownikowi może mieć decydujący wpływ na ustalenia Sądu dotyczące tego, czy praca była czy też nie była przez pracownika wykonywana w warunkach szczególnych, czy też znaczenie dla powyższych ustaleń mają w takim wypadku czynności faktycznie wykonywane przez pracownika.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Skarga kasacyjna, jako szczególny środek zaskarżenia, służy realizacji interesu publicznego w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości. Funkcje postępowania kasacyjnego powodują, że wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania oraz jego uzasadnienie powinny koncentrować się na wykazaniu, iż w konkretnej sprawie zachodzą okoliczności przemawiające za interwencją Sądu Najwyższego. Rozpoznanie skargi kasacyjnej następuje tylko z przyczyn

kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c. i tylko w przypadku przekonania Sądu Najwyższego przez skarżącego, za pomocą juretrycznej argumentacji, że zachodzi publicznoprawna potrzeba rozstrzygnięcia sformułowanego w skardze zagadnienia prawnego przy jej merytorycznym rozpoznawaniu.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

W razie powołania tej przesłanki przedsądu, jaką jest występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, obowiązkiem skarżącego jest wywiedzenie i uzasadnienie występującego w sprawie problemu w sposób zbliżony do tego, jaki przewidziany jest przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, niepublikowane). Sformułowanie zagadnienia powinno zatem odwoływać się w sposób generalny i abstrakcyjny do treści przepisu, który nie podlega jednoznacznej wykładni, a którego wyjaśnienie przez Sąd Najwyższy przyczyni się do rozwoju juretryki i prawa pozytywnego. Rolą Sądu Najwyższego, jako najwyższego organu sądowego w Rzeczypospolitej Polskiej, nie jest bowiem działanie w interesie indywidualnym, lecz powszechnym, poprzez ochronę obowiązującego porządku prawnego przed dowolnością orzekania i ujednolicanie praktyki stosowania prawa pozytywnego. Nie każde więc orzeczenie, nawet błędnie wydane, zasługuje na kontrolę w postępowaniu kasacyjnym (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000 nr 7-8, poz. 147, z dnia 18 marca 2004 r., I PK 620/03, LEX nr 513011, z dnia 8 lipca 2004 r., II PK 71/04, LEX nr 375715 i z dnia 16 kwietnia 2008 r., I CZ 11/08, LEX nr 393883). Nie spełnia określonego w art. 398⁹ § 1 k.p.c. wymagania sformułowanie istotnego zagadnienia prawnego w sposób ogólny i nieprecyzyjny, a zwłaszcza ograniczenie się do samego postawienia pytania, bez odniesienia się do problemów interpretacyjnych przepisów (postanowienia Sądu

Najwyższego z dnia 25 lutego 2008 r., I UK 332/07, LEX nr 452451 i z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy stwierdzić należy, że sformułowane przez skarżącego zagadnienia prawne nie spełniają wymienionych wyżej kryteriów.

Odnosnie zagadnień prawnych wskazanych w punktach 1 i 2 wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wypada przytoczyć pogląd wyrażony w uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z dnia 12 lutego 2015 r. (I UK 212/14, LEX nr 1648699). Stwierdzono w nim, że art. 32 ust. 1 i 4 oraz art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (przepisy prawa materialnego) nie określają zasad postępowania dowodowego przed sądem. Negatywna ocena zeznań świadków i strony w kontekście ich mocy dowodowej w konfrontacji z dowodami z dokumentów nie może zatem naruszać tych przepisów. Innym słowy, zarzut naruszenia prawa materialnego nie może być skutecznie uzasadniany próbą zwalczania ustaleń faktycznych. Wyłączenie w art. 398³ § 3 k.p.c. z podstaw skargi kasacyjnej zarzutów dotyczących oceny dowodów pozbawia skarżącego możliwości powoływania się na zarzut naruszenia zasady swobodnej oceny dowodów przewidzianej w art. 233 § 1 k.p.c. Przepis art. 398³ § 3 k.p.c. wprawdzie nie wskazuje *expressis verbis* konkretnych przepisów, których naruszenie, w związku z ustalaniem faktów i przeprowadzaniem oceny dowodów, nie może być przedmiotem zarzutów wypełniających drugą podstawę kasacyjną, nie ulega jednak wątpliwości, że obejmuje on art. 233 k.p.c., bowiem właśnie ten przepis określa kryteria oceny wiarygodności i mocy dowodów (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 26 kwietnia 2006 r., V CSK 11/06, LEX nr 230204; z dnia 4 stycznia 2007 r., V CSK 364/06, LEX nr 238975; z dnia 5 września 2008 r., I UK 370/07, LEX nr 785533; z dnia 23 listopada 2005 r., III CSK 13/05, OSNC 2006, Nr 4, poz. 76; z dnia 19 października 2010 r., II PK 96/10, LEX nr 687025; z dnia 24 listopada 2010 r., I UK 128/10, LEX nr 707405 oraz z dnia 24 listopada 2010 r., I PK 107/10, LEX nr 737366). Oznacza to, że spór o ocenę poszczególnych dowodów i ustalenie stanu faktycznego nie może być – pod pretekstem naruszenia prawa materialnego - przenoszony do postępowania przed Sądem Najwyższym, który z mocy art. 398¹³ § 2 związany jest ustaleniami faktycznymi stanowiącymi

podstawę zaskarżonego orzeczenia (tak też Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 29 października 2008 r., IV CSK 228/08, LEX nr 475287). W konsekwencji tego, przepisy prawa materialnego nie mogą też stanowić punktu odniesienia dla konstruowania zagadnień prawnych z zakresu prawa procesowego.

Co się natomiast tyczy trzeciego zagadnienia prawnego, w wyroku z dnia 24 marca 2009 r. (I PK 194/08, OSNP 2010 nr 23-24, poz. 281) Sąd Najwyższy podkreślił, że dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzonej mu pracy (rzeczywiście wykonywanych zadań pracowniczych). Podobne stwierdzenie znalazło się w uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z dnia 3 kwietnia 2014 r. (II UK 413/13, LEX nr 1475167), w którym powtórzono, że nazwa stanowiska pracy nie decyduje o charakterze pracy jako wykonywanej w szczególnych warunkach. Wbrew sugestiom skarżącego, Sądy orzekające w przedmiotowej sprawie dokonały ustaleń w zakresie tego, jaką pracę ubezpieczony faktycznie wykonywał na wskazanym w dokumentach osobowych stanowisku i do podważenia tych ustaleń zmierzają w istocie zarzuty kasacyjne.

Konkludując: wobec niewykazania istnienia powołanej w skardze kasacyjnej przesłanki przedsądu, z mocy art. 398⁹ § 2 k.p.c. należało orzec jak w sentencji.